

Յայտարարում իւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կօպէկ:

—Դրանք մեծ են զաղմուկի և ժողովված մի բա-
ն մէջ։ Այդ դատաւարորդ բառ անմեռ է և
մեքան անմեռ, որքան զեռ ժողովուրդը նրան
պիտու է—«Իրիգփն»...

Եթէ Կ. Պօլսի ազգային ընկերութիւնները հետեւէին նրանց մեր տուած խորհրդին, միանային մի ընկերութեան մէջ որ ներկայացնէր Կ. Պօլսի և ամբողջ թիւրքաց Հայաստանի հոգևորական և աշխարհական խնտելիքները, բացի սորանից միացնէր իր մէջ լուսաւորչական, բողոքական և կաթօլիկ հայերի թէ հոգևորական և թէ աշխարհական դասակարգերի ամենալաւ ներկայացուցիչներին,—այն ժամանակ ուրիշ բան կը լինէր:

Եւն ժամանակ թիւրքիայից եկած իւրաքանչիւր հայ պատգամաւորից մեք կը պահանջէինք միացած ընկերութեան կողմից մի վկայաթուղթ, որ գրաւական կը լինէր, թէ մեր տուած լուսնայ ապարդիւն կերպով կորչելու չէ զանազան բաղդախնդիրների ձեռքում: Եւն ժամանակ թիւրքիայի հայերը կը տեսնէին որ ռուսաստանցի հայը ժլատ չէ, այլ միայն ապահովութիւն, հաստատ գրաւական է պահանջում...

Եւն հասարակ մեր ազգի ստորին դասակարգը աւելի զիւրահաւատ է, աւելի միամիտ է, քան թէ մեր հարուստների դասը, նա համեմատաբար աւելի էլ առատաձեռնութեամբ է նուիրում, քան թէ մեր հարուստ, ունեւոր դասակարգը: Բայց եթէ Կ. Պօլսում կազմվէր մեր ասած ընկերութիւնը, այն ժամանակ մեր հարուստներն էլ բաց կանէին իրանց բաւկները, որոնք երբէք այնքան հեշտութեամբ չեն բացվում, որքան ժողովրդի չքաւոր մասի բաւկները: Եւն ժամանակ զանազան կտակներն էլ կը կատարվէին յօգուտ թիւրքաց հայերի ընդհանուր հայկական ընկերութեան:

Եւն ակայեցէք ձեզ մի ընկերութիւն, որի մէջ միացած կը լինէին հայ լուսաւորչականները, կաթօլիկները և բողոքականները, ազգի այդ երեք զօրաւոր բաժիններին պատկանող հոգևորականութեան հետ միասին, և այդ տեսակ ահագին, հոյակապ, հսկայական ընդհանուր հայկական ընկերութիւն իր վկայաթուղթով ուղարկէր իր պատգամաւորին Ռուսաստանի հայերից նպաստ հաւաքելու, Հայաստանի մէջ ուսում, կրթութիւն տարածելու, կամ մի որ և է ազգօգուտ հիմնարկութիւն հաստատում հաստատելու զիտաւորութեամբ,—ասացէք խնդրում ենք, ո՞վ կը մերժէր, իր կարողութեան չափ, այդ տեսակ հաստատ գործին օգնելու, որ հայ կը հրաժարվէր այդ տեսակ պատկառելի ընկերութեանը պատկանելու, նրա

գործունէութեանը մասնակցելու պատից...

Հայը երբէք չէ հրաժարվում տալուց, բայց նա շատ անգամ չը գիտէ ում է տալիս և ինչի համար է տալիս...

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ՄԵՂՐԻԻՑ
—
20 օգոստոսի

Ձը նայած որ գրվեցան, խօսվեցան այն բանի մասին, որ պէտք է Մեղրի գիւղում, որ կենտրոն է շատ խաղաղ և զինուորական, մի շինական ուսումնարան հիմնել, բայց տարաբաղդաբար միջևն օրս օչ թէ ինչն ինչն անհաշիւ, քննելու գործը, թէ ինչ տեսակ ուսումնարան է հարկաւոր, թէ ինչ աղբիւրներով կարող է նա գործիքին ունենալ, այլ և իր պաշտօնականատարին անգամ չէ զրկել գործի գործիքին իմաստաւոր: Ահա այժմ համարձակ, բայց ցաւօք սրտի պէտք է յայտնենք, որ իրազեկների մէջ տպված ուսումնարանաց վերաբերեալ թղթակցութիւնները, որով հրաւիրվում է ձող. կառավար. ուղարկութիւնը, արձագանք չեն գտնում ոչ մի տեղ, ոչ մէկի մօտ: Մեր առաջնորդները և նրանց պաշտօնականատարները ստանալով իմաստաւոր են նախ յուր աս լսելի վրա: Զարմանալի է թէ ինչի տուրը իշխանի գլխաւոր կառավարութիւնը հանդիս է պահանջում իր պաշտօնականատարներից, ինչի նա չէ աշխատում շահել այն իրաւունքից, որ ինքն ունի:

Շատ կարելի է կան մի քանի տեղեր Հայաստանում, որ կարող են առանց արտաքին օգնութեան, առանց այլոց առաջնորդութեան գործել իրանց օգտին, բայց Մեղրին, ինչպէս և այլ շատերը այդ չեն կարող անել: Մեղրիի հասարակութիւնը իրաւաւորութեան այն աստիճանի վրա է կանգնած, որ դեռ ևս չէ մտածում հասարակական հասարակութեան համար գործել նա խելացիորութիւն է համարում, հետեւաբար և նա առանց մէկի առաջնորդութեան չէ կարող անել այն, որ հարկաւոր է անել, և մենք մեղրեցուց մեղաւոր չենք կարող համարել:

Ձը մտածեն շատերը թէ Մեղրի գիւղում կայ ուսումնարան, լաւ էր որ այդպիսի ուսումնարան չը լինէր, քան թէ կայ: Մենք այստեղ մեր պարտքն էր համարում պատուելի ընթերցողաց ցոյց տալ այդ ուսումնարանները, որ ունենան նոքա զաղափար նրանց վերաբերութեամբ:

Հասերին պատահած կը լինի տեսնել որ շատ ընտելած գիւղերում տեղւոյ ծնողքը իրանց որդի զրկում են ուսուցչի-տիպագրի մօտ, միայն նրա համար, որ աշատվեն նրա չարախոսութիւնը: Այս մի և նոյն բանը պատահում է Մեղրի գիւղում:

Տեղւոյ ծնողքը որդեւոր տանից հեռացնելու համար, որի պատճառը վերեւ ասացինք, ընտրում են մի տիպագրի, կամ մի երկուստարի, որ պէտք է երկար տարիք կուրծքը մաշէ սեղանի վրա, որ արժանանայ այս կոյման, և հաւաքում են նորա մօտ երեխայաց, ու խիստ կերպով ասում են որ մինչև երեկոյ չարախոս, որովհետեւ գալիս են տուն և չարութիւն անում:

Մեր պարոն ուսուցիչը գիտէ ինչ պէտք է անէ: Մի ժամկէտ մէջ իւրաքանչիւրին մօտ քանի դաս է տալիս, որը ուսուցիչը փոխում է ճեմեմալը ասելով, դասը բաղկացած է լինում մի քանի բաժին: Ուսուցիչը գիտէ ինչ ինչ մեծացնելով խափում է ծնողաց, որոնք գովում են նրա լաւութիւնը:

Եւ երբ այս դէպքերից յետոյ մի լաւ ուսուցիչ է գալիս, և սկսում է դաս տալ, ժողովուրդը ըսկիցի սկսում է խօսալ, որ նա օրը հինգ դաս է տալիս, դեռ կէտքից քիչ անցած արձակում է և աւելի էլ է ուղում, ուսուցիչը այս դէպքում թողնում է և հեռանում, ժողովուրդը էլ զիտում է մի քանի տիպագրիներին:

Բայց զիցուք թէ հոգ. կառավարութեան համար գիտար է քիչ ժողովուրդին հասկացնել ուսումնարանի օգուտը, նորա անհրաժեշտութիւնը, չարախոսութիւնն և ուսումնարան բաց անել, միթէ այն էլ վնաս և ուսումնարանն չենք գտնում գտնված լատուծու սուրբ տաճարների վրա հակէ, որոնց վրա իշխանութիւն ունի: Անհոգութիւնից անկարգութեան մէջ խորատուված են, թէ եկեղեցիքը, թէ եկեղեցապատկան գործերը, և թէ նրա սպասարները...

Թաղիները գիւղից դուրս գտնվող եկեղեցիները որոնց վրա արժան էլ չէ խօսելը, և մի քանի խօսք ասելը գիւղի երկու եկեղեցիների վրա, որոնցից մէկը մեծ թաղումն է գտնվում, իսկ միւսը փոքրը թաղումը, և մի վաղեմի վրա որ գտնվում է գիւղից դուրս:

Վաղեմի ունի գտնված տեղեր մեծ կալուածներ, ջրաղաց որոնցից տաքացվում է մեծ փող. այս բոլորը կառավարում է մի վարդապետ, որ մի անգամ, խեղճ մարդ է արտաքուստ, Հարցնում ենք ինչ է վնասը նորա այնքան փողերը, տեսնելով նորա աղքատ դրութեան մէջ, և մէջ տեղ չը գտնելով մի գումար: Ինչի իշխանից այս բանը բարձր թողի է արել: Գտնէ եթէ ինքը չէ ուղում գլուխ ցաւացնել, իրաւունք տար որ մի քանի պատուաւոր անձինք իւրաքանչիւր տարի

հաշիւ պահանջեն. նորա կալուածներից աշխատէին մի դրամադուր յետ գցելու, որից մի մաս Մեղրիի ուսումնարանի գոյութեան համար գործածվէր:

Դառնանք եկեղեցիներին: Նոյն ողորմելի դրութեան մէջ են և գիւղի եկեղեցիքը. եթէ մտնում էս եկեղեցին, մի արտաքին փայլ չէ ընկնում մարդու աչքի. ինչպէս որ կային շատ տարիներ սորանից առաջ, այնպէս էլ այժմ են: Ուրեմն պէտք է փող ունենան, կասեն շատերը: Արդեօք կունենայ փող այն եկեղեցին, որի կառավարիչները միայն իրանց օգտի համար են մտածում, ապրում են իրանց գրպանի համար և բացի սորանից, երբ ոչ ոք չէ հարցնում նորա արածների մասին: Եթե միմիայն ստանում է իրան հասանելիքը, և հանդարտ թողնում:

Խ. Մարտիանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

«Արարատեան» ընկերութեան 8000 ռուբլ. ուղարկելուց յետոյ, «Մշակի» խմբագրութեան մէջ հաւաքված կար յօգուտ «Արարատեան» ընկերութեան 3114 ռուբլ. և 57 կ. գումար, որից ծախս հանելով 198 ռ. (այն է 183 ռ. պ. Ն. Տէր-Ղևոնդեանից) «Մարտի» լիզու» վերքը Կ. Պօլսի բարբառով տպելու համար տուած ծախս և 15 ռուբլ. վաճառքի «Արարատեան» զպրոցին գրքեր ուղարկելու ծախս), մնում էր խմբագրութեան մէջ 2916 ռ. 57 կ. գումարը: Այդ գումարից 2000 ռուբլ. երէկ ուղարկելիքը Կ. Պօլսի «Արարատեան» ընկերութեան վարչութեանը պ. Կ. Խուսեփեանի փոխանակարգով: Մնում է, որքան խմբագրութեան մէջ 916 ռ. 57 կ. գումար:

Ինչպէս ընթերցողը տեսնում է, այն օրից երբ սկսեցինք հաւաքել փողեր «Արարատեան» ընկերութեան համար, մինչև այսօր արդէն 10,000 ռուբլ. ուղարկած ենք յիշեալ ընկերութեանը:

Այս օրերս մեզ պատահեց մի նուիրեցու հայի հետ խօսելու: Ամթ չէ նուիրեցիներին, որ նրանք մինչև այժմ ոչինչ չեն նուիրել յօգուտ «Արարատեան» ընկերութեան,—ասացինք մենք:—Ինչպէս չէ, պատասխանեց նուիրեցին, մեր քաղաքով մի արեւոյ էր անցել, գեղեցիկ քարոզներ էր կարդացել եկեղեցում և բաւական գումարներ նրան նուիրեցինք:—Բայց ում համար էր ձեր տուած փողը, հարկընք մենք կրկին:—Չենք իմանում, պատասխանեց նուիրեցին, քիչ մտածելուց յետոյ, կարծեմ դա յօգուտ «Արարատեան» ընկերութեան էր: Այդպիսով տեղւոյ հայը նուիրում է փողեր, առանց իմանալու ում համար և ինչի համար է նուիրում:

Լուսմ ենք որ գենեալ Լազարեւի հանգուցեալ կնոջ մարմինը, որ արդէն թաղված էր ԹԻՖԼԻՍԻ վերայի գերեզմանատան վրա, Լազարեւի ընտանիքը տեղափոխել տուեց Վանքի Մայր եկեղեցին որպէս զի տիկնոջ մարմինը թաղվի իր ամուսնու գերեզմանի մօտ Վանքի մայր-եկեղեցու գաւթում: Լազարեւի որդիք աղաչում են Վեհափառ Վաթիկանին թող տալ իրանց մօր մարմինը թաղել իրանց հօր հետ միասին, բայց Ս. Էջմիածինը բացասական պատասխան է տալիս և ողորմելի նմանեցալը, որ իր վերջին բնակարանից արդէն հանված է, քանի մի օր է ի դուր սպասում է Վանքի եկեղեցու դրան առկա: Ինչ է նշանակում այդ տեսակ անտակտութիւն Ս. Էջմիածին կողմից:

Այնքանորապիտի գաւառի ՀԱՄԱՄԼՈՒԻ գիւղի հայոց զպրոցի տեսուչ, հայր Աւագ Տէր-Սիմէոնեանց, խնդրում է մեզ յայտնել որ իր զպրոցի համար հարկաւոր է մի ուսուցչի հայոց և ռուսաց լեզուներ և թուրքարարութիւն աւանդելու համար: Դպրոցում կան 40 աշակերտներ, և ուսուցիչը կը ստանայ տարեկան 400 ռուբլ. բնակարան, փայտ և լուսաւորութիւն: Ցանկացողները թող դիմեն նամակով Տէր-Սիմէոնեանց քահանային:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

—

ՅԻՄՆԱՄԱՆ

—

«Seudre» անունով նաւը հասաւ Պօր-Վանդը նաւահանգիստը. նրանով հասան և 117 աքսորականներ, որոնց հայրենիքի նոր կառավարութիւնը թողութիւն է հնորհել. նրանք աւանանք կարգապահութեամբ և աներեւակայելի արագութեամբ եղբրը իջան: Հասկանալի է թէ մարդս երկար ժամանակ ջրի վրա ճանապարհորդելուց յետոյ, որպիսի ազահութեամբ է շտապում դէպի ցամաք. սրա վրա աւելացրէք և այն ջերմ ցանկութիւնը, որով այդ քաղաքականներից իւրաքանչիւրը կամե-

նում էր համբուրել հայրենիքի այն սրբազան ափերը, որոնցից նա իրան մշտնջենապէս գրգռված էր համարում: Ճշմարիտ, դա մի շատ սրտաշարժ տեսարան է, թէ որպիսի երախտագիտական սուրբ զգացմունքով էին նրանք ողջունում եղբրում փողփողող հանրապետական փառքի դրօշակին: Ճանապարհորդների ցամաք իջնելու միջոցին, նրանց անհամբեր սպասող ժողովրդի բազմութիւնը, ինչպէս և ամեն անգամ, ձեռքէ հանրապետութիւն, կեցցէ ծրարաւա, և կեցցէ թողութիւն աղաղակներով լինեցանում էր Պօրվանդեան զուարթ թերափները:

Այս անգամաւոր ընդունելութիւնը աւելի անկեղծ և աւելի բարեկամական էր. մինչև անգամ հետաքրքիր հանդիսականներից շատերը գծագրութիւն էին յայտնում, որ Փարիզի պատգամաւորներից զոնէ մի քանիսը չէին ընդունելու: հայրենիքի այդ կորած անդամներին:

Եթէ պատգամաւորները հրաժարվել էին այդ բանից, դրա պատճառն այն էր, որ նրանք չեն կամեցել իրանց ներկայութեամբ քաղաքական նշանակութիւն տալ այդ ընդունելութեան, և վերջապէս նրանք իրանց ներկայութեամբ կարող էին մեղանշել հանրապետութեան սահմանադրական կանոններին, որովհետեւ քաղաքականների այդչափ հանդիսաւոր ընդունելութիւնը մի տեսակ ցուցմունք է յօգուտ կոմիւնայի:

Հանրապետութիւնը ներեց նրանց սխալը, բայց դա աւելի էլ տալի ենթադրելու, որ նա համաձայնեց նրանց քաղաքական վարդապետութիւններին: հայրը ներում է իր որդուն նրա գործած յանցանքի մասին, բայց նա նրա լսումն չէ ասում, թէ որդի, ես քեզ ներում եմ, որովհետեւ դու լաւ գործ ես կատարել:

Պատգամաւորներից ներկայ էր ընդունելութեանը միայն Լուի-Վլան, բայց նրա ներկայութիւնը չուներ իր պատմագրութեան բնութարարութիւնը: նա ներկայ էր ոչ իբրեւ ազգային ժողովի անդամ, այլ իբրեւ նախագահ այն ժողովի, որի նպատակն է օգնութիւն հասցնել կարօտ քաղաքականներին. պ. Լուի-Վլան, իբրեւ վերջիւնեալ ժողովի նախագահ, կամեցել էր անպատճառ ներկայ գտնվել օգտնութիւն հասցնելու ժամանակ, և այդ այն պատճառով, որովհետեւ առաջին օգնութիւնը շատ անկանոն կերպով էր բաժանված, և այս դժբաղդներից շատերը, նաւահանգիստի կայանից դուրս գալուց յետոյ, ստիպված են եղել մաքառել ամենավերջին թշուառութեան դէմ: պատմում են, որ այդ անտունը և առանց որ է պատասպանին թշուառները երաշխիք են տուել իրանց քաղաքական վիճակին: Եթէ թողութեան միակ առաւելութիւնն այն էր, որ նրանք զային հայրենիք այդ տեղ քաղցածութենից մեղանշու, այդքանն աւելի չհշտ էր և Ամերիկայի քաղաքների մէջ գտնվել:

Պօր-Վանդը հասած ճանապարհորդներից հարիւր հօգի Փարիզ պէտք է գնան, մէկը որ փոքր ինչ հիւանդ է, կուղևորվի Պարիզի նա, իսկ մնացածները կը ցրվեն զանազան քաղաքներ:

Ինչ սրտաշարժ տեսարան, մէկին սպասում է միակ որդու տէր որբւայրի ծերունի մայրը միւսին անպաշտպան հայրը, չորրորդին այն նազելի նշանածը, որի հետ կոմիւնայի այդ նշանաւոր թշուառութենից դեռ մի շաքաղ առաջ, խօսք էլին տուել միմեանց հետ աւանանախալ...

Հարեան Մարգարիտան իդէալական սիրով անջակտելի շղթաներով կապված էր ովկիսոսի միւս ափը հայրածնաւոր քաղաքական շարքի հետ. ովկիսոսի այդ անուհի անդունդ էր բաժանել երիտասարդ զոյգի կրօն կոտ սրտերը: Մարգարիտը Բուլժոնեան զով շատ սիրվանի մօտի սուրբ դաշնակցից յետոյ, վճռել էր երբեք չը բաժանվել այդ ցնորական ուրաւականից. որչափ լուսահաստական է սեղնայն

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

**ՍԱԼԻՑԵԼԵԱՆ ԱՏԱՄԻ ԲԺՅԱԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԱՏԱՄ-
ՆԱՅՈՅԺ ԲԺԻՅԿ Լ. Ի. ԻՂԵԼԳԻՅԻՄԻ ԹՅՈՂ ԵՆ ՄԵԼԱԾ
ՄԵԼԿԱՅԻ ԲԺՇԿԵԼԵՆ ՖԵԼԿՈՒՄՆԵՏԻՑ: ԵՂԴ ԴԻՋՈՑՆԵՐ
ՄԵԼԱՍԻ ԿՈՐԺԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՆ ԳՈՒՆ Ե ԿՈՆՏՐԱԿՏԱՆ ԻՐԵՆ Ա-
ՄԵՆԱՍԻ ԿՈՐԺԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԲԵՐԱՆԻ Ե ԿՈՆՏՐԱԿՏԱՆ
ՀԱՄԱՐ: ԿԱՐԵԼԻ Ե ԱՏԱՄՆԵՐԸ ԿԱՏԱՆԵՆ ՓՕՇԻՆԵԼԼՈՒՑ,
ՍԱՆԿԵՆՈՒԹՅՈՒՆ ԼՕՐՁՈՒՆԻՒՄ ԲԵՐԸ Ե ՎԱՍ ՀՈՏԻ ԿՈՆՏՐԱԿՏԱՆ
ԿԱՆՈՒՄ:**

**ԵՄԱՄԻԱՐԵՅԺ ԲԺԻՅԿ Լ. Ի. ԵՂԵԼԳԻՅԻՄԻ ԳԼԽԵԼՈՐ ՊԵ-
ՆԵՍԸ ԳՈՒՆՈՒՄ Ե ՄՕՍԿՎԵՐՈՒՄ, ԿՈՒՐՆԵՑԿԻ ԿԵ-
ՄՈՒՐՁ, ՍՕԿՈՒՐՈՎԻ ՄԱՆԵՐ:**
**ԹԻՖԼԻՍԻՄ ԿԱՐԵԼԻ Ե ԳՈՒՆ Լ. Մ. ՑՈՒՐԻՆՈՎԻ
ԿՈՎ ԿԵՆՏԵՆ Ե ԿՈՆՏՐԱԿՏԱՆ ԿԵՆՏԵՆ ՊԵՆԵՍՏՈՒՄ:
ԾԱԽՈՐՆԵՐԻ ՆԵՇՆԵԼՈՐ ԳԻՋՈՒՄՆԵՐ ԿԸ ԼԻՆԻ:**

ՁԻԻԹԱՅԻՆ ՊԱՏԻՃՆԵՐ

ՆՕՐԿԵԳԻԵՅԻ ՄԵՆԵՐԸ ՁԻԻԹԻՑ, ՈՐ ԿԱՍՏ-
ՐԱՍՏԻՄԸ Ե ՄՕՍԿՎԵՐՈՒՄ ԴԵՊՈԶԻՏ:

ԳԻՐՇՖԵԼԴՏԻՑ

ԳԻՐՇԻ ՖԵՐՆԱՆԻԱԿԱՆ յԱՅՏԻՆԻ ԿԱՍՏԻՃՆԵՐԻ ԱՆՀԱՄԵԼԱՍ
ԹԱՆԳ ԳՆԵՐԸ ԴՐՈՂԵՅԻՆ ԻՆՃ ԿԱՐԱԿԵԼ ՆՐԱՆԳ ԱՐԴԻՆԱԳՐՈՒՄ
ԹԵՄԸ Ե ՈՐՈՎՅԵՆ ԿԱՍՏԻՃՆԵՐԻ ԿԱՍՏՐԱՍՏԵՐ ԳԱՐՈՒՆԻՐ
Ե ԿԱՐԱՆԵՐ ԻՐԱՆԳ ԴԵՂ ՈՂԵՆ ԶԵՆ ԿԱՐՈՒՆԱԿԵԼ ԲԱՅԻ ՄԱՐԾԸ
ԶԻՐԹԻՑ, ԵՆ ԱՌԱՋԱՐԿԵԼ ԵՄ ԻՄ ԶԱՍ ԼԱՎ ԿԱՍՏՐԱՍՏԻՄԸ
ԿԱՍՏԻՃՆԵՐ ԳԻՐՇՖԵԼԴՏԻՑ (ԳԻՐՇԻ) ՊԵՆԵՍՏՈՒՄ
ՆԵՐԻՑ 40% ԷՏԱՆ:

ՅՈՅԱ ՈՒՆԵԼ, ՈՐ ՈՒՍ ԲԺԻՅՆԵՐԸ Ե ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԽԵ-
ԼԱՅԻ ԿԵՐԱՎՈՂ ԿՐ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՄ ԴԵՎԻ ԻՄ ԱՆՀԱՍՏԱՆԵՐ, ՈՐՈՎՅԵ-
Ն ԿԱՐԱՆԵՐ ԶՈՒՆԵՆ ՈՒՍԱԳ ՎՈՐԵՐՈՎ ԿԱՏԱՆԵՆ ԵՐՏԸ-
ՍԸՎԵՐՆԵՆ ԵՐԻՐԻՆԵԼԳԻՅԻՄԻՆԻՐՈՒԹԻՒՆԸ:

ԾԱԽՈՐՆԵՐԸ ՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԲՈՐԸ ԴԵՊՈԶԻՏՆԵՐԸ Ե
ՍԵՐԱԿԱՆ ԿԱՏԱՆԵՐԸ: ԳԻՐՇԻՄ ԿԱՏԱՆԵՐԸ: ՄՕՍԿՎԵՐՈՒՄ
ԼՈՐԵՆԱՆԿԻ ԴԵՊՈԶԻՏՆԵՐ ԼՎ. Ի. ԳԻՐՇԵՎԻՍԻ Ե Բ. ԿԵՐԵՐ Ե
ԸՆԴ. ՆԻՔՈՐԵԼԻ ՎՐԱԾԻՖԵԼԴՏԻՑ ԶՈՐԻՆՈՎ Ե ԲՈՍՏՈՆՈՎ ԴԵ-
ՐԱՍՏԻՄ:

11—25

ՄԵՐ ԱԳՐԱՅԻՆ ԴԱՐՈՅՆԵՐԻ ՄԵՇԱԿԱՍԻՐ ԿՈՆՏՐԱԿՏՆԵՐԻ Ե ՆՈՅԱ ՕԳՆԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

«Ուսումնա՝ մարտի լիցիտ» վերնագրով Այրենարանի չորրորդ տարեգրքի մասին: Նվեր կարևոր համա-
րէք ինչ ինչ փոփոխութիւններն ենթարկել, յաւելածներն և յապաւումներն անել, եւ յօժա-
րութեամբ կը կատարեմ առանց դիպչելու բուն սկզբունքին:

Այդ գիրքն է ընդունուած մեր ագրային գլխաւոր դարոյններում՝ Թիֆլիսի ներսիսեան և
Գայեանեան դարոյններում: Նրեանց թեմական դարանոցում, Ալեքսանդրապոլում տղայոց և
օրիորդաց դարոյններում, Կարաբաղում և Թեմի դարոյններում: Ինձ
յայտնի է միայն միւս մանր դարոյններից որոնցում է ընդունուած: Սակայն եւ այս ընդու-
նելութենից ազատութեամբ շահուելու բաղձանք չունեմ, իմ միակ շահս կը լինէր այն, որ
դա իւր եղանակով, բովանդակութեամբ և գնովը համապատասխանէր այդ ընդունելութեանը,
իսկ այդ վեր է միակ մի հոգու ուժից, պէտք են բարոյապէս և ընկերայնաբար օգնողներ,
ահա այդ օգնութիւնն եմ եւ խոստահար խնդրում ձեզանից: Իմ հասցէն—Տուշի, Կապա-
րոս Ագրայեանին:

3—3

Ահաւասիկ այն բարեւեր ագրայինը որ հա-
ճեցան յանձն առնուլ նպատակ հաւաքելու
«ԴՊՐՈՑԱՍԻՐԱՅ—ԱՐԵՆԵԼԵԱՆ» ընկերութեան
համար: Թիֆլիս. Պ. Արքայ Թովհանիսեան
Պետրոս Սիմեոնեան, Բժիշկ Աւետիք Բաբայեան:
ԵՐԵՎԱՆ. Ռուբէն Ջալալեան, Վասիլ Նիկողոս-
բեան, Սարգիս Բէկնապարեան, Տիգրան Ավերիկեան:
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎ. Արիստոտել Թովհանիսեան,
Հայրապետ Դուկասեան: ԱՍՏԻՔԱՆ. Արժ-
Տէր Խորէն քահանայ: ԱՍՏԻՑԱՆ. Կ. Կասպար
Միլքոնեան, Մկրտիչ Ճարակեան, Մովսէս Սա-
մուէլեան, Յովակիմ Գեղամեան: Այդ անձերն
որը յուսադրեցին զիս ամէն միջոցներով ընկե-
րութեան դարոյններուն օգտին աշխատել:

Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ

2—5

Հիւանդների ընդունելութիւն և էլէքտր-
րական սէանսներ ԴՕԿՏՐ ԲԱՐԱՅԵԱՆ-
ՆԻ մօտ սկսելու են այս ամսու 23-ից Ա-
ՄԵՆ ՕՐ, բացի ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՏՕՆ
ՕՐԵՐ, ժամը 9—11 ԱՌԱՍՏԵԱՆ, 6—7
ԵՐԵՎԱՆԵԱՆ Սերգիսի վերջի փողոց, տուն Բային-
դուրով Ն 14.

1—3

Թիֆլիսում էժան ծախում է մի ՏՈՒՆ
Պրիկապի պարտքով, Կուկիայում, Ալեքսանդր-
րովսկայա փողոց, տուն Ն 63.

5—5

Նատալիա, Գրիգոր և Յովհաննէս
Կարապետները, ցաւով սրտի յայտնե-
լով առաջինի ամուսնի և երկրորդնե-
րի հօր, Նազար Նազարովի Կարապե-
տանի մահուան մասին, խնդրում են
հանգուցեալի ծանօթներին և բարե-
կամեալներին ներկայ գտնվել յուրաքա-
նարութեան հանդիսին: Հանգուցեա-
լին, իր սեփական, Սուրբ Նշանի փո-
ղոցի վրա գտնվող տանից կը տանեն
Սուրբ Նշան եկեղեցին, սեպտեմբերի
23-ին, առաւօտեան 9 ժամին:

1—2

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏԵՋ

Տարրական Ուսումնաբան

Աշակերտների և աշակերտուհիների ընդունե-
լութիւնը և ընունութիւնները կը սկսվեն օ-
գոստոսի 21-ին, իսկ ուսումը կը սկսվի սեպ-
տեմբերի 5-ին 1879 թ:

Մանկական Պարտէզում ընդունվում են եր-
կու սեռի մանուկներ 4-ից մինչև 7 տարե-
կան հասակը, իսկ ուսումնաբանում ընդուն-
վում են 7-ից մինչև 14 տարեկան հասակը:

Ուսման ընթացքը այնպէս է յարմարեց-
րած, որ Ուսումնարանում թէ՛ աղջիկ և թէ՛
տղայ աւարտողները կարող են գիմնազիական-
րի 1 և 2-րորդ դասատուները մտնել:

Սոլյախի, Վերիամիսովսկայա փողոց, Իշե.
Ամատուտ տուն, Ն 11.

4—4

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 22

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ց Ո Ց Ց

ԹԻՖԼԻՍ 1879

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ		Բ.	Կ.	ՀԵՐԱԳԻՐ	ՓՕԹԻ-ԹԻՖԼԻՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		ՓՕՍՏ		ԲԺՇԿԱՆՈՑ		«ՄՇԱԿԻ» ՊԱՏԱՄԱՆՆԵՐ	
(Սկսած 21-ին)					Բ.	Կ.	Բ.	Կ.	—			
Ոսկին (պորտպանիրալը)	8	15	—	—	Թիֆլիսից մինչև փոթի (ճա- նապարհորդների գնաքը) 9 ժա- մին 21 րոպէ առաւօտեան: Մին- չև Միխայիլովօ (խուռն գնաց- քը) երեկոցեան 5 ժամ. 18 րոպէ:	առա- ւօտ:	երեկո- յեան:	Ամսն տեսակ թէ՛ նամակներ, թէ՛ լրագիրներ և թէ՛ ծանր փոստ ամսին տեղ ուղարկե- լու, ընդունվում են ամսին որ, առաւօտեան 8 ժամից մինչև 1 և կէսօրից յետոյ 3 ժամից մինչև 7: Իսկ կի- րակի օրերը հասարակ նա- մակներ մինչև 10 ժամ ա- ռաւօտեան և 3—7 երեկո- յեան:	Հիւանդների ընդունելու- թիւնը առաւօտեան 8-ից մինչև 10 ժամը:	—	—	
Հին 84 պր. մ. արծ. 1000 »	1470	—	—	—	—	9. 21	5. 18	Ռուսաստան 8 ժամից մինչև 1 և կէսօրից յետոյ 3 ժամից մինչև 7: Իսկ կի- րակի օրերը հասարակ նա- մակներ մինչև 10 ժամ ա- ռաւօտեան և 3—7 երեկո- յեան:	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Հին 20 կ. 72 պր. 1000 »	1245	—	—	—	—	11. 58	9. 43	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Վերջինի 5% առաջի փո- խառութեան տու. 100 »	238	—	—	—	—	1. 29	11. 59	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Երկրորդ 5% վերջինի . . .	237	—	—	—	—	6. 47	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Մարտի կուրսը 266—	100	—	—	—	—	9. 40	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Լծողների կուրսը Օդեսայի վրա . . .	9	55	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Վնայի կուրսը արծէ 121 գլ. Կարեւոր բարձր . . .	100	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Առեւտրական բանկի ակ- ցիան 200 մ.	4	80	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Փոթի Թիֆլիսեան երկա- թուղու ակցիան 125 մ. Շաբաթը բրոջկու . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» միւս տեսակը . . .	7	30	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» շաբաթ աւագը . . .	7	15	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» տրանսպորտ . . .	5	75	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» մաքուր վնասած . . .	5	10	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Բաժնակը երեսուց Ա- մերիկայի սերմից . . .	10	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Միւս տեսակը հին սերմից . . .	8	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Բոլորից թուշի . . .	7	40	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» թարաքամի . . .	7	50	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
ԱԼԵԼԵՐ ԵՐՈՐԱԿԱՆ . . .	4	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» երեսնի . . .	2	20	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Գարին . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
ՄՈՐ ԵՆԱՏԱՐԱՅԻ (сгар.)	1	40	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
ՄԵՍԿԱՎԵՐ ՆԵՐԿԱՎԱՅ . . .	12	40	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Կախի թուշի . . .	180	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Կոկոնը Նուրկայ (բոժ.)	140	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Ֆրիզոնը (լաւ) Ագու- լաւ . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Կօֆէն մօկօր . . .	65	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» լիւանի . . .	26	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» Մանտիկոն . . .	22	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
» Մանտիկոն . . .	18	—	—	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Փոթի . . .	90	68	38	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Գործ . . .	3.20	2.40	1.33	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Սուրճ . . .	5.22	3.92	2.18	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Բիւն . . .	9.	6.75	3.75	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	
Փոթի . . .	13. 1	9.75	5.42	—	—	—	—	—	Երեկոյն հ. և Գորայիկի ներքին հիւան- դութիւնները:	—	—	